

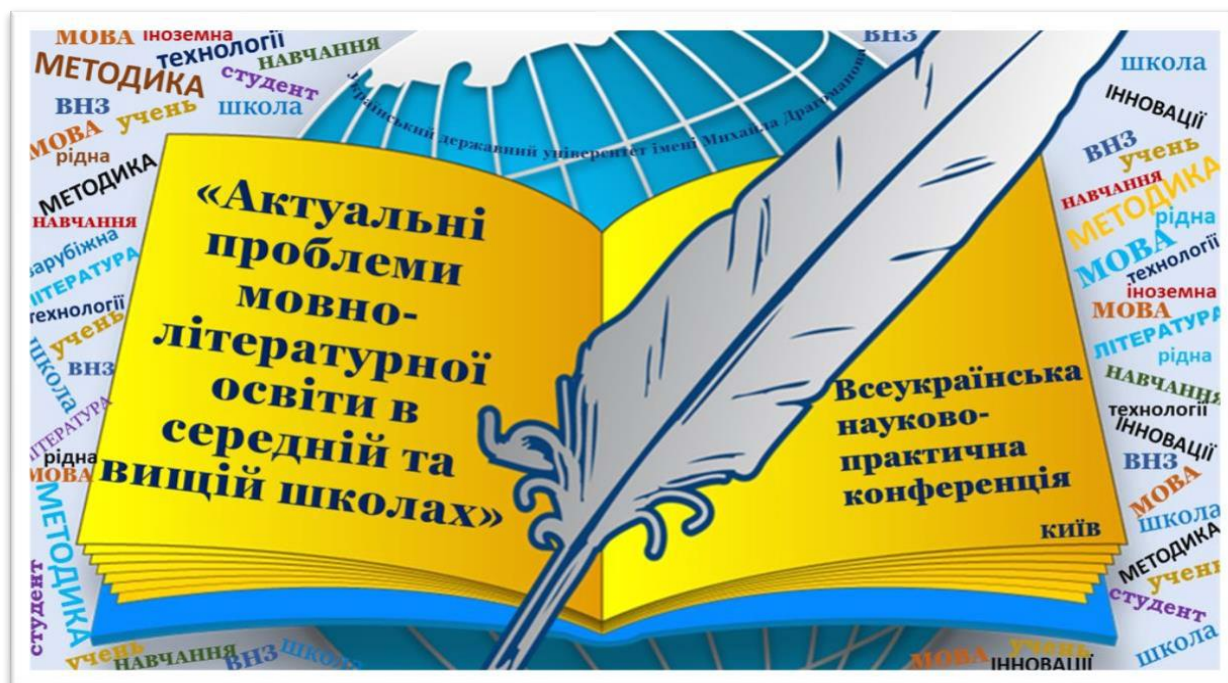
Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет іноземної філології
Кафедра методики викладання світової літератури
Кафедра методики викладання іноземних мов
Український освітянський видавничий центр «Оріон»

Матеріали

IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції

«Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах»

27 квітня



Київ – 2023

УДК 37.091.31:81/82(082)

А43

Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету іноземної філології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.)

Редакційна колегія: Н. С. Леміш, д-р філол. наук, проф. (гол. ред.); О. О. Ісаєва, д-р пед. наук, проф., В. В. Ніколаєнко, канд. пед. наук, доц. (заст. гол. ред.); А. Ю. Вітченко, канд. пед. наук, доц., А. О. Мельник, канд. пед. наук, доц. (відп.ред.).

А43 **Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах:** матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 квітня 2023 р.) / Укладачі: А. Ю. Вітченко, А. О. Мельник. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 160 с.

Topical Issues of Language and Literature Education in Secondary and Higher Schools: papers of IVth All-Ukrainian scientific and practical conference (April 27, 2023) / Compilers: A. Yu. Vitchenko, A. O. Melnyk. – Kyiv : Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine Publishing House, 2023. – 160 p.

Збірник містить тези доповідей учасників IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах», що висвітлюють сучасні проблеми методики викладання зарубіжної літератури та іноземних мов у закладах вищої й середньої освіти та пропонують шляхи їх вирішення.

Для вчителів закладів загальної середньої освіти, викладачів закладів вищої освіти, студентів педагогічних і філологічних факультетів, науковців.

The collection comprises abstracts of the participants of IVth All-Ukrainian scientific and practical conference "Topical Issues of Language and Literature Education in Secondary and Higher Schools", dealing with both topical issues of foreign literature and languages teaching methods at secondary and higher educational establishments, and ways of their solving.

The collection is intended for teachers of secondary schools, lecturers of higher educational establishments, students of pedagogical and philological faculties, and scholars.

Відповідальність за достовірність викладених у публікаціях фактів, а також за можливі огріхи щодо технічного оформлення цих публікацій несуть їхні автори.

УДК 37.091.31:81/82(082)

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023
© Редакційна колегія конференції, 2023

9. Оцініть скрайбінг інших студентів: логічність, точність викладу, відповідність темі та ідеї тексту, максимальне розкриття сенсу, вибір мовних засобів, вибір візуальних засобів, естетика подачі матеріалу .

Зрозуміло, що робота над скрайбінгом повинна вестися не час від часу, а постійно, цілеспрямовано, системно, лише тоді можна досягти позитивного результату індивідуалізації навчання. Зазначимо, що з метою забезпечення максимально якісного засвоєння змісту навчального мовного матеріалу, представленого в знаково-символічній формі за допомогою скрайбінгу, важливо дотримуватися певного балансу щодо інформаційного наповнення, тобто візуальний об'єкт не повинен включати занадто короткий або надмірно докладний опис досліджуваного поняття або явища. Використання скрайбінгу на заняттях з мовної підготовки іноземних студентів дозволяє їм навчитися концептуалізувати інформацію, максимально доступно донести її до аудиторії, розвиває в них комунікативну компетенцію, створює умови для вільної реалізації природних та інтелектуальних здібностей і можливостей студентів.

Список використаних джерел

1. Білоусова Л.І., Житеньова Н.В. Візуалізація навчального матеріалу з використанням технології скрайбінг у професійній діяльності вчителя. *Фізико-математична освіта : науковий журнал*. 2016. Випуск 1(7). С. 39-47.
2. Осадчий В.В., Осадча К.П. Інформаційно-комунікаційні технології у процесі розвитку візуального мислення майбутніх учителів. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Сер. : Педагогіка*. 2014. № 1. С. 128 – 133.
3. Сорока Т.В. Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу. *Географія*. 2015. № 16 (284). URL: http://journal.osnova.com.ua/article/51806-Скрайбінг_як_сучасна_форма_візуалізації_навчального_матеріалу

Ніколаєнко Віта Валентинівна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Українського державного університету ім. Михайла Драгоманова

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях з іноземної мови є ефективним чинником у розвиток мотивації студентів.

Перевагою використання комп'ютерних технологій є перенесення центру тяжкості з вербальних методів навчання на методи пошукової та творчої діяльності викладача та студента. Отже, змінюється і роль педагога в освітньому процесі.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) – це технології, що дають змогу організувати навчання та спілкування засобами Інтернету, а також проводити контроль та

перевірку знань. Поруч з цим, такі технології допомагають формувати навички наукової і дослідницької діяльності майбутнього викладача, слугують всеохоплюючому залученню інформації професійного спрямування [3, с.39].

До засобів ІКТ, що найчастіше використовуються в навчальному процесі, відносяться:

- електронні підручники та посібники, що демонструються за допомогою комп'ютера та мультимедійного проектора;

- електронні енциклопедії та довідники, тренажери та програми тестування;
- освітні ресурси Інтернету;
- DVD- та CD-диски з картинами та ілюстраціями;
- Відео- та аудіотехніка;
- Науково-дослідні роботи та проекти;
- Інтерактивна дошка

Зазвичай до інформаційно-комунікаційних технологій відносять комп'ютерні та телекомунікаційні, які на сьогоднішній день називають новими інформаційно-комунікаційними технологіями (НІКТ). Серед НІКТ можна виділити комп'ютери, системи мультимедіа, комп'ютерні мережі, інформаційно-пошукові системи, гіпертекстові системи, електронні бібліотеки, програмні засоби навчального призначення тощо. М. Вечірко зазначає, що комп'ютер у навчанні іноземних мов, є потужним дидактичним інструментом, адже завдяки використанню різних автентичних матеріалів прослідковується інтенсифікація навчального процесу [1, с. 378].

Інформаційно-комунікаційні технології є досить ефективними у процесі навчання іноземної мови, адже завдяки їм можна оптимізувати навчальний процес та створити всі умови для самостійної дослідницької діяльності студентів. Н. Майєр визначає, що більшість Інтернет-ресурсів дають змогу створити необхідні допоміжні матеріали, систематизувати та узагальнити уже наявні знання із дисциплін, надати доступ майбутнім викладачам до навчально-методичних та автентичних матеріалів, забезпечити спілкування із носіями мови, дати можливість приймати участь у різноманітних проектах і конференціях [2, с.25].

У нашій статті ми зупинимося на використанні комп'ютерних навчальних програм яке має багато переваг перед традиційними методами навчання. Їхня унікальність полягає в тому, що вони дозволяють навчати студентів різним типам мовної та мовленнєвої активності, поєднуючи їх у різних комбінаціях; допомагають краще зрозуміти мовні явища; створюють комунікативні ситуації; покращують мовні та мовленнєві навички; реалізують індивідуальний підхід та інтенсифікують самостійну роботу студента.

Проаналізувавши наявні комп'ютерні програми, які вивчають структуру тексту та його лексичну організацію, та визначивши їх функціональне призначення у контексті професійно орієнтованого навчання, можна розглянути такі програми: *Storyboard*, *Testmaster*, *Gapmaster*, *Chocemaster*, та *MonoConc*.

Storyboard – одна з програм, що найбільш широко використовується. Вона заснована на прогнозуванні логічної наповнюваності тексту залежно від його теми чи назви. На екрані з'являється модель тексту, де кожна буква замінюється значком, позначається пунктуація та фіксуються пропуски між словами. Потім на екрані дається заголовок і студентам пропонується відновити текст, висуваючи гіпотези про ті чи інші слова. Якщо слово відповідає оригіналу, воно з'являється у тексті. У разі труднощів можливі підказки та цілі слова. Після виконання завдання кожен студент може побачити результати своєї роботи: «сконструйований» ним текст, а також конкретні показники (кількість правильних та неправильних припущень). Ця програма може бути застосована до будь-якого виду тексту (газетна стаття, ділове листування, оповідання). У разі професійно орієнтованого навчання на перший план виходить робота з термінологічною лексикою.

Testmaster – досить гнучка програма, що має різні модифікації: запитально-відповідна форма завдань (робота з термінологією); завдання висловити ту ж думку іншими засобами; завдання розширити та структурувати речення за підказками, поєднати речення, використовуючи слова-зв'язки, або завершити речення за наявності кількох альтернативних варіантів.

Це досить функціональна програма, вона дає можливість ознайомитися з лексичними та граматичними особливостями спеціальних текстів у повному обсязі.

Matchmaster – програма, що має завдання, які передбачають підбір двох частин (від окремих слів до параграфів). На рівні слів оптимальною є робота з дефініціями та сполучуваністю слів. На рівні речень на перший план виходить робота з синтаксичного оформлення речень. На рівні тексту (параграфів) задіяні складні механізми осмислення тексту з опорою на ключові слова та слова-зв'язки.

MonoConc – програма, яка дозволяє простежити використання слова у різних контекстах (на базі одного тексту або на базі великої кількості текстів), а також визначити, як часто це слово використовується в тексті. У результаті виконання завдання може бути складено та вивчено список контекстуальних значень слова, що дуже важливо при роботі з сучасними текстами [6, с. 22].

Gapmaster – програма для заповнення пропусків у тексті, де використовується той же принцип, що і в "cloze"-тесті. На відміну від письмового варіанту, можливе використання кількох правильних відповідей при заповненні пропусків, що робить роботу більш творчою.

Крім пропусків цілих слів можливі завдання відновлення частини слова. Особливої актуальності для термінологічної лексики набувають завдання відновлення суфіксів і префіксів.

При відборі наявних комп'ютерних програм є доцільним керуватися наступними параметрами:

- ✓ Які вміння розвиваються;
- ✓ Наскільки коректно сформульовані інструкції;
- ✓ У якому режимі працює програма (тренувальний, пояснювальний, тестуючий);
- ✓ Як виправляються помилки (вказівка на наявність помилки, область помилки, правильний варіант);
- ✓ Як стимулюється активність учня (графіка, звук, відеофрагменти);
- ✓ Для якого етапу призначено програму;
- ✓ Як виражена професійна орієнтація програми;
- ✓ У чому новизна програми.

Отже, інформаційно-комунікаційні технології містять не тільки необхідні знання та інформацію, а й допомагають орієнтуватись в ресурсах і Інтернет просторі. Вони допомагають розміщувати навчальні матеріали, надавати до них доступ та керувати ними. Сучасний розвиток новітніх технологій, а саме інформаційно-комунікаційних, слугує розвитку тих необхідних вмінь студента, що допомагають орієнтуватись в них та застосовувати для формування професійної компетентності.

Список використаних джерел

1. Вечірко М. С. Професійне самовизначення майбутніх вчителів філологічних дисциплін в умовах використання сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій / М. С. Вечірко // Вища освіта України № 3 : теорет. та наук.-метод. часопис. [Дод. 1] / НАПН України, Ін-т вищ. освіти. Київ : [б. в.], 2012. Темат. вип. : Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології, Т. 3. С. 372-383.

2. Майер Н. В. Використання Інтернет-ресурсів навчального призначення для формування франкомовної професійної комунікативної компетентності / Н. В. Майер // Іноземні мови. 2013. №1. С.24-27.

3. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майер, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші; [за ред. С.Ю.Ніколаєвої; техн. ред. І. Ф. Соболевої]. К. : Ленвіт, 2015. 444 с.

4. Ezekiel Emome Eregha. Information And Communication Technologies (ICT) In The Teaching Of Political Science [Електронний ресурс] // The Coconut.Vol. 2, No. 1, September, 2010. URL : www.globalacademicgroup.com/journals/coconut/Information%20And%20Communication.pdf

5. Using IT Effectively: A Guide to Technology in the Social Sciences / ed. by Mill- som Henry. London : UCL Press, Taylor & Francis Group, 2005. 140 p.

6. The Use of Technology Enhanced Language Learning in Vocationally Oriented Language Learning / Report Workshop №13/98, European Centre For Modern Languages. Graz, 1998.

Панов Сергій Феофанович

*доктор педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов природничого факультету,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова*

Запара Валентина Миколаївна

*викладач кафедри іноземних мов природничого факультету,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова*

ІДЕЙНО-ХУДОЖНІЙ АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ ПОЛІКАРПА ШАБАТИНА В АНГЛІЙСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ

Полікарп Шабатин досяг великих успіхів письменницького таланту у байкарській творчості. Його збірки байок «Віялка», «Терниця», «Дружні натяки», «НОП і клопіт», «Ягня й цапина борода», «Байки та жарти», «Неспокійна ріка», «Не криви душею», «Байкарня» увійшли значним надбанням в українську літературу.

Байка в українській літературі пройшла помітні етапи свого розвитку, зародившись як жанр у народній творчості. Українські байкарі користувалися народними джерелами, поєднуючи їх із здобутками світової літератури. Ще за шість століть до нашої ери здобув визнання збірник байок, авторство якого приписується легендарному давньогрецькому байкареві Езопу. Пізніше наслідування та переспіви байок Езопа увійшли у різні літератури світу.

Шабатин у байкарській творчості користувався надбанням своїх попередників. Своїми вчителями Полікарп Юхимович уважав Езопа (родоначальника жанру байки), Готгольда Ефраїма Лессінга, Григорія Сковороду, Леоніда Глібова, Бориса Грінченка. Використавши багатства народного гумору, сприйнявши літературні традиції попередників, П. Шабатин сміливо поєднав це з творчим новаторством, що й забезпечило його успіх як байкаря [1, с. 417-421].

Байка «Журавель» є прикладом випадку шукача щастя на чужині. Деякі обставини змусили Журавля покинути рідне село і податися на чужину, та йому почали заздрити Горобці і Сороки! [2, с. 48]

Коли б отак сягнути їм високо,
То більш у те гніздо не повернулись.

*If only they could reach so high,
They never returned to that nest again.*